कांदळवनाच्या संवर्धनाबाबत.....

महाराष्ट्र शासन,

पर्यावरण विभाग,

शासन निर्णय, क्रमांक - इएनवी २००४/४३/प्र.क्र.३४/वने.क.१

दिनांक १५ ऑक्टोबर २००५

प्रस्तावना :

समुद्रकिनाऱ्यावर व खाडीच्या ठिकाणच्या खोल पाण्यात तसेच समुद्रकिनाऱ्यावर व किनाऱ्यालगतच्या जमिनीवर वाढणाऱ्या , जैविक विविधता टिकवून ठेवणाऱ्या व पुरापासून बचाव करणाऱ्या कांदळवनाचे (खारफुटी) महत्व अनन्यसाधारण आहे. कांदळवनाचे पर्यावरणीय दृष्टया महत्व विचारात घेता त्याचे संरक्षण,संवर्धन व विकास करणे गरजेचे आहे.

महाराष्ट्र शासनाने वेळ वेळच्या धोरणाप्रमाणे राज्यातील कांदळवनाच्या विकासाठी एक भूक्षेत्र समितीची स्थापना केली आहे. कांदळवन हे समुद्रकिनाऱ्यावर व खाडीच्या समितीच्या खोल पाण्यातील तसेच खाडीची समितीच्या आहे. त्यामुळे विविध भूपृष्ठावर असलेल्या कांदळवनाच्या -वनस्पतीच्या संवर्धनाची जबाबदारी वन खात्याकडे, कांदळवनाची -वन क्षेत्र म्हणून पर्यावरणाच्या दृष्टीने विशेष संरक्षणाची वनक्षेत्र म्हणून घोषित करावे.

कांदळवनाचे संरक्षण व संवर्धन करण्यासाठी काही ही अनेक विभागांची संबंधित आहेत. उदा. वन विभाग, महसूल विभाग, जल विकास विभाग इत्यादि. कांदळवनाची -वन क्षेत्रात घोषणा करण्याची योग्य ती कार्यवाही वनविभाग योग्यरीत्या विभागाकडून करण्यात येते परंतु [illegible] पोहोचण्याची कार्यवाही करणे शक्य होत नाही. कांदळवनाच्या संवर्धनाबाबतची कार्यवाही योग्यरीत्या करावी व प्रश्न सर्वसमावेशक विचारात घेता. आता शासन खालीलप्रमाणे आदेश देत आहे :-

शासन निर्णय :

१ कांदळवनाचे (खारफुटी) क्षेत्र (जमीन) जर विभागाच्या ताब्यात आहे त्या विभागाने त्या क्षेत्रात कांदळवनाची प्रत्यक्ष खारफुटी/मुळ्यांचा प्रत्यक्षात त्या संबंधित विभागाने प्रत्येक विभागाच्या कार्यवाही करणे त्या विभागाची जबाबदारी राहील.

२ योग्यवाही कार्यवाही कांदळवनाचे भूक्षेत्र क्षेत्र नसे वाटे कार्यवाही संबंधित विभागाने करावी व कांदळवनाचे भूक्षेत्र कामकाज योग्यरीत्या (उदा. वृक्षारोपण करणे, संरक्षण,दुरुस्ती करणे इत्यादि) वनखाते पहाते.

GR - 200208141728 5000 - 2200

[illegible] विभागाने मंजूर करण्यात आलेल्या कार्यालयांची यादीमुळे करावयाचे मुल्यमापन होत असल्याचा तसा अभिप्राय पर्यावरण विभागास पाठवावा. प्रस्तुत प्रकरणी पर्यावरण संवर्धन कायदा १९८६ अन्वये पुढील कार्यवाही पर्यावरण विभागाकडे करण्यात येईल.

३ वरील सोबत कार्यालयाचे मुल्यमापन झाल्याचा कार्यालय स्तरावरील व पुढील कार्यवाही मा.मुख्य विभागाकडे करण्यात येईल. त्याचप्रमाणे कार्यालय पर्यावरण संवर्धन कायदा १९८६ प्रकरणे शासनाकडे ती कायदेशीर पर्यावरण विभागाकडे करण्यात येईल.

पर्यावरण संवर्धन कायदा १९८६ चे कलम ५ खालील प्रदान केलेल्या अधिकारान्वये वरील नमूद मजकूर शासन मान्यतेने देत आहोत.

([illegible])
अवर सचिव, पर्यावरण विभाग

प्रति,

१ राज्यपालांचे सचिव,
२ मुख्यमंत्र्यांचे सचिव,
३ सर्व मंत्री महाराष्ट्र शासन व राज्यमंत्री सचिव,
४ मुख्य सचिव
५ अतिरिक्त मुख्य सचिव,
६ शासनाचे सर्व प्रधान सचिव/सचिव सचिव,
७ प्रधान मुख्य वन संरक्षक,महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
८ विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग,कोकण
९ आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, मुंबई
१० आयुक्त, ठाणे महानगरपालिका,ठाणे
११ आयुक्त, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण, वांद्रे (पूर्व) मुंबई ४०० ०५१
१२ महाव्यवस्थापक, म.उ.वि. मंडळ,मुंबई.
१३ सर्व संबंधित विभाग (विभाग व महा विभाग कार्यालय)
१४ निवड नस्ती,(वा.क्र.)